

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 16. Peccati fæditas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

temptum delinquentium: cum autem ad plenitudinem peccati pertigerint, supplicium irrogat. Arcones hic.

Appropinquavit finis noster. Thr. 4. 18. Completi dies planguntur; quia compleverant illi scelera, & mensuram, patrum suorum: qui dies peccandi cum completi fuerint, venit finis. S. Paschasius hic.

Super tribus sceleribus Damasci; & super quatuor non convertam eum. Amos 1. 3. Illud sentire nos convenit: tamdiu unumquemque à Dei patientia sustineri, quamdiu nondum suorum peccatorum terminum, finemque, compleverit: quò consummatò eum illico percuti; nec ullam illi veniam jam reservari. S. August. de vita Christina c. 3.

Hæc est amphora egrediens. Zach. 5. 6. Amphora est mensura peccatorum; quâ completâ Deus ea castigat. Oculis omnium impiorum in eam respicit: quia impii non nisi ad suas cupedias, & scelera, respiciunt. Itaque eam sensim implent, quâ impletâ talentò plumbi ipsa obtegitur. Quò significatur gravis Dei ultio, quæ impietatem amphoræ, id est, mensuræ, penarum culpis parium adæquat, & includit. Cornelius hierogl. hic.

Confestim percussit eum Angelus Domini. Act. 12. 23. Cur solus Herodes tam rigide punitur? & non etiam illi, qui applaudentes dicebant; illius voces non esse hominis, sed Dei? Oecumenius: utriusque sanè supplicio digni erant: verum, cum nondum tempus sit iudicii, is punitur, qui maximè obnoxius est crimini. Herodis scelerum mensura impleta erat, ut Dei iram concitarent; non illorum. Sylveira hic q. 22.

§. XVI.

Peccati fecditas.

Vidi Dominum sedentem super solium excelsum. Is. 6. 1. Mox clamat: *væ mihi quia tacui: quia vir pollutus labiis ego sum.* v. 5. Luce coelesti donatus nihil prius, quam peccatorum fecditatem videt, ut ad poenitentiam excitetur. S. Greg. Naz. or. 7. Isaias, priusquam Domini lucem conspexisset, nihil huiusmodi loquitur, nec animò languet. &c. Postea verò quam hæc vidit, velut seipsum agnoscens; me miserum, inquit, quia compunctus sum. Escobar tr. 3. Coll. Chr. l. 5. sect. 1. obs. 1.

Denigrata est super carbones facies eorum, & non sunt cogniti in plateis &c. Thr. 4. 8.

Abominabilem fecisti decorem tuum. Ezech. 16. 25.

Et ecce vir plenus leprâ. Luc. 5. 12. Morbus lepræ designat rectè peccatum mortale: quia, sicut lepra inficit, & deformat, carnem; sic peccatum maculat, & deformat, animam. S. Bonaventura hic. Nulla lepra deterior, quam peccatum est. S. Chrysof. hom. 3. in ep. ad Titum.

Sicut virtute nihil purius, sic improbitate nihil turpius, atque obscenius est: illa enim sole splendidior est; hæc foetidior cæcò. S. Chrysof. hom. 28. in 2. Corinth.

Mihi servus est, quisquis turpiter, ac flagitiosè vivit. S. Gregor. Naz. in nocilem male moratum.

O quam gravis esset illi mulieri infirmitas, per quam sic deformaretur, ut à patre non cognosceretur, à sponso contemneretur, & vilissima à tota sua vicinia haberetur. Talis est anima infelix, deformata per culpam; quæ à spiritali Patre non cognoscitur, à sponso Christo contemnitur, & vilis à sanctis omnibus reputatur. S. Bonaventura f. 122.

Peccante nil est tetrius; nil tam leprosum, aut putridum: cruda est cicatrix criminum, oletque ut antrum Tartari. Prudentius Poeta Christianus hymnò de S. Laurentio.

§. XVII.

Peccatum pungit, gravat &c.

Num. 1.

Comparatur spinis.

SPina est omne peccatum: quia, dum trahit ad delectationem, quasi pungendo lacerat mentem. S. Greg. mor. l. 20. c. 12.

Rosa illò tempore sinè spinâ fuit: nam postea pulchritudini ejus adjuncta fuit: ut esset videlicet voluptati sollicitudo contigua, reminiscens nobis peccatum; cujus gratiâ dumos, & vepres, generare terra damnata est. S. Basilius Cæsar. hexam. l. 5.

Spinæ, quæ pedibus infixæ, non solum retinent, retardantque; verum etiam enecant, peccata sunt; à quibus durities calceorum defendit, continentissima videlicet, tenuis, ac dura, vita. S. Gregor. Nyss. l. de vita Moysis.

Spinæ peccata designant; quæ animam pungunt, ac lacerant: nam & propter peccatum homini data sunt, dicente Dominò ad Adam: *cum operatus spinas, & tribulos, germinabit tibi.* S. Rupertus in Joan. c. 19.

Num. 2.

Peccati amaritudo.

Radix germinans fel, & amaritudinem. Deut. 29. 18. Peccatum, & aversio à Deo, hic dicitur fel, amaritudo, &c. quia lethaliter fauciat animam; quia eam amaricat per remorsum conscientie. Cornelius hic.

Amara potio. Is. 24. 9. Potio peccati est amara. 1. propter conscientie remorsum. Prov. 5. 4. *novissima illius amara.* 2. propter mortis metum. Eccl. 41. 1. *ò mors, quam amara est memoria tua.* 3. propter divinæ dulcedinis defectum. Jerem. 2. 19. *scito, & vide, quia malum, & amarum est, reliquisse te Dominum Deum tuum.* 4. propter poenitentiae planctum. Is. 38. 15. *recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime meæ.* S. Thom. Aqu. hic.

In felle amaritudinis, & obligatione iniquitatis, video te esse. Act. 8. 23. Dixit S. Petrus Simoni Mago.

Accipe librum, & devora illum: & faciet amaricari ventrem tuum; sed in ore tuo erit dulce tanquam mel. Apoc. c. 10. 9.

Cum

Cum Evangelista vir magna sanctitatis esset, improba facta per experientiam non gustaverat: verum ubi librum, qui improborum, & nequam hominum, facta continebat, devoraverat; edoctus est, dulcedinem, quam peccatum iniuriæ offert; post opus patratum in amaritudinem, id est, in poenam, & cruciatum, verti. S. Andreas Casar. l. 10. hic.

Recolite, recolite, & sedulâ mente pensate; quam sit amarum, ab ipso separari, cui vos promissistis, ac nupsistis; cui vos in omni sanctitate vovistis, S. Bernardus. tr. de lamentat. B. Mariæ.

Num. 3.

Venenum.

Habuit mulier illa poculum aureum in manu plenum abominatione &c. Apoc. 17. 4. Quicumque enim per pulchritudinem, & delectationem, creaturarum allicitur ad peccatum; quasi de auro bibit venenum. S. Bonaventura. f. 2. Dom. 3. Pent.

Morsus serpentium peccata sunt, quibus plagatum est humanum genus; ex quo primum hominem per serpentem decepti diabolus. S. Rupertus l. 3. in c. 3. Joan.

Scorpio ore lingit, brachiis stringit, & demum caudâ pungit. Sic mortalis culpa primò delectat, deinde illaqueat, demumque per remorsum conscientia pungit. S. Bernadinus f. de tripl. an. statu.

Ante reatum hominis nil noxium terra proculit, nullam herbam venenatam, nullam arborem sterilem: cum manifestè dictum sit, quòd onanis herba, & universa ligna, data sint hominibus, ac volatilibus, terræ quoque animantibus cunctis, in escam. V. Bedal. hexam.

Num. 4.

Gravat.

Quoniam iniquitates meae supergressæ sunt caput meum; & sicut onus grave, gravatæ sunt super me. Pl. 37. 5.

Quid autem vides festucam-trabem autem &c. Matth. 7. 3. Per trabem hic significatur peccatum mortale, quod est in anima. Rectè dicitur, trabem esse in oculo: quia, quam incapax est oculis trabis, tam anima peccati mortalis: & tantum eam gravat, ac si ingens esset trabs posita super oculos. Sylveira hic q. 5. Dum autem peccatum comparatur trabi, & festucæ; ostenditur, quam impatiens illius anima esse debeat. Nam, cum oculus sit res tenerrima; minutissimâ re læditur; ut in lacrymas solvatur, quoad à se festucam projiciat: ita anima in se non debet etiam minutissimum ferre peccatum; sed in lacrymas solvi, dum ab eo mundetur. Id, ib.

Num. 5.

Vulnerat.

Vulnus animæ peccatum est; de quo dicitur Il. 1. 6. *vulnus, & livor, & plaga, tumens; non est circumligata, nec curata medicamine, nec sota oleo.* S. Gregor. in Pl. poenit. Pl. 6.

Polyantha Sacra. Tom. II.

Incidit in latrones. Luc. 10. 30. Quæ sunt plagæ? quæ vulnera? quibus vulneratus est homo? vitia, atque peccata. Origenes hom. 34. hic.

Num. 6.

Est morbus, febris.

Vidit socrum ejus-febricitantem. Matth. 8. 14. Unusquisque nostrum febricitat: quando irascor, febricito: quot vitia, tot febres sunt. S. Chrystost. in Marcum hom. 6. c. 1. Febris mortale peccatum præmittit frigus negligentia bonorum operum. S. Vinc. Ferr. Febris ex frigore oritur, & desinit in calorem. Sic febris animæ, id est, peccatum, sæpe oritur ex negligentia, & tepore: inde enim cupiditas, ardor luxuriæ, gulæ, superbiæ, accenditur. Febris gustum vitiat, quia ipse pravò humore infectus est. Sic febris animæ facit, ut res divinæ, conciones, lectiones spirituales, colloquia pia, monita sancta, eis despiciant. Cornelius in Matth. 8.

Erat autem quidam homo ibi, triginta, & octo annos habens in infirmitate sua. Joan. 5. 5. Rectè quidem hic homo, tantò tempore languidus, peccatorem significat, scelerum suorum enormitate pressum: cui quia dilectio Dei, & proximi, deest, & idcirco per poenitentiam convalescere non potest, bene hujus infirmitas 38. annos habet; & à quadragenario numero, qui poenitentia dicatus est, binariò differt. S. Rupertus l. 5. in c. 5. Joan.

Peccatum est morbus quòvis dæmoniò favior. S. Chrystost. hom. 5.

Gravis est res peccatum, & morbus animæ acerbissimus iniquitas; quæ & nervos illius omnes præcidit, & æterno igni obnoxiam facit. S. Cyrill. Jerof. Catech.

Omnis corporalis morbus aliquid nobis innotescere facit mali culpæ: cujus tanta malitia est, ut unâ infirmitate, & malò, declarari nequitiam possit; & idèò pluribus manifestatur. Cæcitas ostendit tenebras peccati, lepra maculam, paralysis ineptitudinem ad bona opera, Osorius D. 3. Epiph.

Fortassis etiam in typo mulieris illius Socrus Simonis, & Andree, variis criminum febris caro nostra languebat; & diversarum cupiditatum immodicis astuabat illecebris. Nec minorem febrem amoris esse dixerim, quam caloris. Itaque illa animum febris, hæc corpus inflamat: febris enim nostra avaritia est, febris nostra libido est, febris nostra ambitio est, febris nostra iracundia est. S. Ambros. l. 4. in Luc.

Peccatum est infirmitas, quâ Mundus dissipatur. Et nota, quòd peccatum est febris tertiana, propter triplicem concupiscentiam, scilicet divitiarum, deliciarum, & honorum; de quo dicitur I. Joan. 2. 16. *omne, quod est in Mundo &c.* Quartana est, propter quadruplicem gradum peccati, scilicet cordis, oris, operis, & consuetudinis. Contra quæ dicitur Cant. 6. 12. *revertere, revertere Sulamitis,* id est, anima misera. Quater dicit *revertere*, propter alia quatuor prædicta. S. Bonaventura diet. sal. c. 1.

Fif 2

Num.

Num. 7.

Hyems, & frigus.

Qui dat nivem sicut lanam &c. Pl. 147. 16. Videmus nivem, nebulam, crystallum bonum est, ut ille spiret, & solvat: si enim ille non spiraverit, si non ipse duritiem glaciei hujus dissolverit; *ante faciem frigoris ejus &c.* Cujus? Dei. Unde est ejus frigus? ecce non vocat, ecce non aperit sensum, ecce non infundit gratiam. S. August. hic.

Caput meum plenum est rore. Cant. 5. 2. nocturno, quasi gelidum; dum non amatur a te, nec à multis fidelibus meis; sed videor esse in Mundo, velut nocte, rore, & gelu frigidus. de Ponte hic Exh. 8. §. 4.

Sicut frigidam fecit cisterna aquam suam, sic frigidam fecit malitiam suam. Jer. 6. 7. Notandum; quod peccatum dicitur frigus; quia extinguit calorem dilectionis. Matth. 24. 12. *quoniam abundavit iniquitas, refrigeret charitas.* Quia congelat huiusmodi devotionis Eccl. 43. 22 *frigidus ventus Aquilo flavit, & gelavit crystalli ab aqua &c.* quia retardat motum operationis bonæ. Prov. 20. 4. *propter frigus piger arare noluit.* S. Thom. Aqu. in Jer. hic.

Orate, ut non fiat fuga vestra in hyeme. Matth. 24. 20. Hyems est status culpæ; ver est status poenitentiae. Cant. 2. 11. *jam hyems transit.* Estas status perfectæ justitiæ. Autumnus status mortis: tunc enim colligit homo, quæ seminavit. Hugo Card. in Gen. 37. S. Athanas. q. 83. hyemem peccata vocat, & Sabbathum securitatem. Dicit ergo, vae animæ, in peccati securitate, vel socordiae, constituta.

Hyems est cura rerum temporalium, atq; hyeme tristior: neque enim hic rigor, aut pluvia nascitur, aut lutu gignitur, & profundus limus; sed quod est his omnibus gravius, gehennam gignit hæc hyems, ac gehennæ mala. Et quemadmodum in vehementi rigore congelascunt membra, suntque mortua; itidem in peccatorum hyeme horror animæ nihil officiorum suorum peragit, concreta velut à rigore conscientia. Quod corpori frigus est; hoc est animæ mala conscientia, unde & timiditas nascitur. S. Chrysol. hom. 7. in 2. Cor. 3.

Nox est peccatum, instar nivis frigidum, id est, in frigidans dilectionem. Obscuram, id est, obscurans rationem; ineptum faciens ad bonam operationem. S. Bonaventura dicit. sal. in Prologo.

Qui legem derelinquit, ignem derelinquit: & ideo refrigerat. Id. in Pl. 188.

Quantum frigus sit peccatum, ex eo vel maxime ostenditur; quod nec immensa Inferni flammæ per omnem æternitatem peccato uni admotæ illud consumunt. Fernandus in Gen. 3. sect. 21.

Miscellanea.

Homo quidam erat dives. Luc. 16. 19. Dives ille, quando quotidie epulabatur, splendide, bene secum facere putabatur: cum autem

cepit ardere apud inferos; tunc inventum est malè, quod putabatur bene. Quod enim manducaverat apud superos, hoc digerebat apud inferos: iniquitatem dico, fratres, quam epulabatur. Manducabat pretiosas epulas ore carnis; ore cordis manducabat iniquitatem. S. August. in Pl. 48.

Pessimus animæ cibus est, velle, quod non licet. S. Leo l. 9. de jejuniis septimi mensis.

Cum comprehenderunt te dolores parturientis; ut parturires iniquitates, & pareres injustitias: nullus enim major est dolor; quam is, qui peccati mucrone vulnerat conscientiam: neque ullum gravius est onus; quam peccatorum sarcina, & pondus flagitiorum. Deprimit animam, curvat usque ad terram; nè se erigere possit. Gravia, fili, gravia nimis delictorum pondera. S. Ambros. ep. 18.

Dæmoniacus rex Saul, furiosus peccati regnum; David autem pacatum justitiæ regnum, significat. In singulis hominibus, quamdiu non liberantur gratiâ Christi, peccatum regnat: & tanquam furiosus sessor equum subactum calcibus urget, flagellis diverberat. S. Rupertus in 1. Reg. 21.

Peccatum est crudelis fera, & non unò capite in hominum genus sevirè contenta. S. Chrysol. l. 111.

Homo peccat, & Deus convertitur? ita fratres: quia juxta Prophetam, iste peccata nostra portat & pro nobis dolo. *Convertere* Pl. 6. 5. Unde? ubi? de Deo in hominem; de Domino in servum; de Judice in Patrem. Id. l. 45.

Feræ sunt atroces, fœda, immanueta vitia; quæ si, subjuganda carne, & obediante vitâ, capistremus; cum Daniele triumphabimus. S. Theodorus Studita l. 28.

§. XVIII.

Peccatum causa, & Origo mortis.

Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt. Rom. 5. 12.

Inobedientia est causa mortis, omnes experimur; omnes morimur propter eam. S. Bernardus l. 2. de obedientia &c.

Peccatum est arbor mortis: gratia est arbor vitæ. S. Bonaventura l. 2. de ingressu ad Sapientiam.

Mortalis à Deo factus est homo. Merito: quoniam, quod Deus noluit, fecit; subjiciatur morti, quam ipse non fecit. Scriptura dicit, quod *Deus mortem non fecit.* Sap. 1. 13. Et qui prætergreditur, quod Deus vult; fiet ei, quod ipse non vult. Sim. Cass. l. 5. c. 15.

§. XIX.

*Peccatum mors animæ.**Symbola.*

Nè unquam obdormiam in morte. Pl. 12. 4. Id est, peccato. Dormitat in morte, id est peccato, qui frequentèr labitur, & frequenter